

Ministerstwo Sprawiedliwości

Podsekretarz Stanu

Maria Ejchart

DWOiP-I.053.1.2025

Warszawa, 15 lipca 2025 r.

Pan

dr hab. Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,

w odpowiedzi na wystąpienie Pana Rzecznika, wraz z którym przekazano trzy raporty z badania spraw dotyczących oskarżonych: ks. [REDACTED], [REDACTED],

[REDACTED], po szczegółowej analizie uprzejmie informuję, co następuje:

W pierwszej kolejności w kontekście raportów odnoszących się do sposobu traktowania osób tymczasowo aresztowanych osadzonych w Areszcie Śledczym w Warszawie-Służewcu i Areszcie Śledczym w Warszawie-Grochowie należy podkreślić, że Służba Więzienna w swoich działaniach kieruje się zasadami humanitaryzmu i praworządności oraz dąży do minimalizowania uciążliwości odbywania kary pozbawienia wolności.

W strukturze formacji funkcjonuje szereg mechanizmów i procedur, które mają na celu zapewnienie bezpieczeństwa osobom osadzonym. Osoby pozbawione wolności dysponują możliwością kierowania skarg dotyczących postępowania funkcjonariuszy Służby Więziennej, a organy ochrony prawnej wyposażone są w stosowne kompetencje w celu podejmowania interwencji w każdym przypadku zaistnienia chociażby podejrzenia niepraworządnego postępowania funkcjonariuszy lub pracowników. Możliwość komunikowania się przez osoby pozbawione wolności bez nadzoru funkcjonariuszy z właściwymi organami (art. 102 pkt 8 Kodeksu karnego wykonawczego), z ustanowionymi w sprawie obrońcami i pełnomocnikami (art. 8 Kodeksu karnego wykonawczego), możliwość podejmowania interwencji przez powołane do tego organy ochrony prawnej ze szczególnym uwzględnieniem Rzecznika Praw Obywatelskich (art. 8b Kodeksu karnego wykonawczego), możliwość przeprowadzania bez wcześniejszego informowania kontroli w trybie uproszczonym na podstawie ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej oraz badanie skarg osób pozbawionych wolności bezpośrednio na miejscu zdarzenia przez organy nadrzędne -wszystkie te mechanizmy mogą być

wykorzystywane przez uprawnione podmioty w każdym przypadku pozyskania informacji o potencjalnych nieprawidłowościach.

Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej wskazuje podstawowe zadania formacji, wśród których ustawodawca wprost wskazał humanitarne traktowanie osób pozbawionych wolności. Analogiczne przepisy zawiera ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny wykonawczy, która jednoznacznie wskazuje, że kara, środki karne, środki kompensacyjne, przepadek, środki zabezpieczające i środki zapobiegawcze wykonuje się w sposób humanitarny, z poszanowaniem godności ludzkiej skazanego. Normy te, stanowiące odzwierciedlenie gwarancji konstytucyjnych i międzynarodowych, są ściśle przestrzegane przez funkcjonariuszy Służby Więziennej.

Mając na względzie ustawowe zobowiązania nałożone na funkcjonariuszy formacji uprzejmie informuję, że niezwłocznie po publikacji i przesłaniu do Centralnego Zarządu Służby Więziennej informacji o wynikach badania zarzutów podniesionych w sprawie [REDAKTOWANE], podjęte zostały stosowne działania organizacyjne zmierzające do wszechstronnej analizy rekomendacji zawartych w raportach.

Jak ustalono, naruszenia i sformułowane na tym tle rekomendacje ujęte zostały w czterech głównych obszarach:

- 1) w zakresie opieki wychowawczej zapewnionej osadzonym;
- 2) w części dotyczącej opieki medycznej i prawidłowej realizacji zaleceń lekarskich;
- 3) odnośnie do warunków bytowych panujących w jednostkach;
- 4) w części dotyczącej działalności ochronnej.

Ad 1:

Odnosząc się do pierwszego z omawianych obszarów należy uznać, że w tej części sformułowano rekomendację w pkt. 6.4.4 Informacji o wynikach badania zarzutów w sprawie dot. ks. [REDAKTOWANE] z dnia 23 grudnia 2024 r., sygn. IX.517.1073.2024.MK, dotyczącą dokumentowania działań podjętych przez wychowawcę w reakcji na zgłoszenie przez tymczasowo aresztowanego problemów żywieniowych w rozmowie wstępnej po przyjęciu do aresztu.

W piśmie z Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej w Warszawie z dnia 20 marca 2025 r., sygn. OI.P.414.49.2025.PK, wskazano, że wychowawcy działu penitencjarnego zostali zobligowani, aby w przypadku pozyskania informacji o problemach żywieniowych osadzonych i udokumentowaniu tego faktu w rozmowie wstępnej w Centralnej Bazie Danych Osób Pozbawienia Wolności, przekazywali tę informację do działu służby zdrowia. Podjęte zostały zatem działania zmierzające do ograniczania ryzyka wystąpienia analogicznych uchybień w przyszłości.

Ad 2:

W zakresie naruszeń dotyczących nierealizowania kontroli stanu zdrowia osadzonych, których dotyczył raport, informuję, że w omawianym zakresie przeprowadzono rozmowy z personelem medycznym, w których zobowiązano ich do właściwej i terminowej realizacji zaleceń wydanych przez dyrektora jednostki. Zwrócono uwagę, na sposób dokonywania zapisów w karcie osadzonego objętego szczególną ochroną. Podkreślono, że wydane polecenia powinny być adekwatne do potencjalnych zagrożeń i nie mogą zawężyć możliwości dokonania takiej kontroli tylko przez lekarza, albowiem takie zadanie może realizować również pozostały personel medyczny zgodnie ze swoimi kompetencjami zawodowymi. W opisywanym obszarze omówiono również z personelem medycznym nieprawidłowości proceduralne oraz zasady udostępniania dokumentacji medycznej. Przesłano również pismo skierowane do dyrektorów okręgowych Służby Więziennej, w którym przypomniano o zasadach udostępniania dokumentacji medycznej osobom uprawnionym do jej uzyskania. Dodatkowo, Dyrektor Aresztu Śledczego w Warszawie-Grochowie poinformował, że zobowiązał kierowników poszczególnych działów do ujednolicenia rejestrów próśb osadzonych, co pozwoli usystematyzować i usprawnić realizację próśb pozbawionych wolności. Wszystkie uwagi i rekomendacje, które dotyczą penitencjarnej służby zdrowia, będą także tematem szkolenia dla personelu więziennej ochrony zdrowia.

Ad 3:

Odnosząc się do kwestii szeroko rozumianych warunków zapewnianych osobom pozbawionym wolności podczas ich pobytu w warunkach izolacji należy zauważyć, że w sprawie ks. [REDAKTOWANE] Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich wystosowało jedną rekomendację, mającą przyczynić się do dokumentowania wydawania posiłku osobie nowoprzyjętej do Aresztu Śledczego. W świetle obowiązujących przepisów Zarządzenia Nr 22/19 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 17 kwietnia 2019 r. w *sprawie gospodarki żywnościowej w jednostkach organizacyjnych Służby Więziennej* istnieje możliwość weryfikacji ilościowej wydanych posiłków w postaci suchego prowiantu za pomocą porównania liczby osadzonych żywionych wykazanych na uzupełniającym raporcie stanu żywionych z pisemnymi informacjami uzyskanymi z działu ochrony lub ewidencji lub wygenerowanymi z systemów informatycznych, świadczącymi o przyjęciu do jednostki osadzonego nieujętego w raporcie podstawowym.

Niezależnie od tego zastrzeżenia, w celu realizacji przedmiotowej rekomendacji Biuro Kwatermistrzowsko-Inwestycyjne wprowadziło do projektowanej treści zarządzenia Dyrektora Generalnego regulującej omawianą tematykę przepis zobowiązujący służbę żywnościową jednostek do sporządzania asygnaty zaopatrzenia żywnościowego również do ewidencjonowania artykułów żywnościowych, stanowiących porcje suchego prowiantu, wydawanego osadzonym przyjmowanym do jednostki. Obecnie asygnata taka wypełniania jest jedynie w przypadku wydania porcji suchego prowiantu osadzonym konwojowanym do innych jednostek.

W stosunku do stwierdzonych naruszeń w postaci niewyposażenia celi przejściowej w czajnik elektryczny, należy zaznaczyć, że zgodnie z § 11 ust. 2 Instrukcji Nr 2/16 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 29 sierpnia 2016 r. w *sprawie zapobiegania samobójstwom osób pozbawionych wolności*, celę przejściową w miarę możliwości wyposaża się w czajnik elektryczny. Kwestia faktycznej realizacji omawianej normy zostanie włączona do zakresu kontroli realizowanych w jednostkach penitencjarnych pod kątem zapewnienia warunków bytowych osadzonym.

W części dotyczącej zapewnienia intymności podczas korzystania z urządzeń sanitarnych należy wyjaśnić, że dyrektorzy jednostek są wyposażani w środki finansowe na realizację zadań remontowych związanych między innymi z zabudową kąpoków sanitarnych, gwarantującą nieskrępowane z nich korzystanie. Kwestia zapewnienia nieskrępowanego korzystania z urządzeń sanitarnych w celach jednoosobowych, np. poprzez zastosowanie właściwie usytuowanych parawanów, nie jest zagadnieniem nowym, a rekomendacje Rzecznika Praw Obywatelskich w tym zakresie, były przekazywane do kierowników jednostek już wcześniej i nadal pozostają aktualne. W stosunku do stwierdzonych naruszeń w postaci braków w dopływie energii do gniazd elektrycznych, braku oświetlenia w kąpiku sanitarnym oraz zbyt głośnego odbiornika radiowęzłowego, wyjaśnienia złożył Dyrektor Aresztu Śledczego w Warszawie - Grochowie. W tej kwestii Biuro Kwatermistrzowsko-Inwestycyjne również zapewnia środki finansowe na realizację napraw bieżących infrastruktury więziennej.

Ad 4: W części dotyczącej działalności ochronnej, związanej w szczególności z zastosowaniem norm odnoszących się do objęcia osadzonego szczególną ochroną, podjęte zostały następujące działania:

1) funkcjonariusze Biura Ochrony i Spraw Obronnych CZSW w ramach odpraw służbowych dedykowanych funkcjonariuszom działu ochrony w sposób szczegółowy omówią zasady prawidłowego sporządzania decyzji o objęciu szczególną ochroną, ze szczególnym uwzględnieniem zgodności z zapisami ustawowymi, adekwatnego do celu ochrony doboru jej środków, precyzyjnego i zrozumiałego dla adresata decyzji określenia zastosowanych środków, a także wskazania w uzasadnieniu konkretnego rodzaju zagrożeń, którym szczególna ochrona ma przeciwdziałać. Powyższe kwestie zostaną objęte nadzorem w ramach działalności kontrolnej biura;

2) w dniu 17 marca 2025 roku Dyrektor Generalny Służby Więziennej wydał zarządzenie nr 30/25 w *sprawie sposobów ochrony, konwojowania oraz zadań ochronnych funkcjonariuszy Służby Więziennej*. Zapisy wskazanego aktu nie przewidują (odmiennie niż w przypadku przepisów dotychczasowych) możliwości osadzenia w celi izolacyjnej osadzonego nieukaranego karą dyscyplinarną;

3) Zagadnienie prewencyjnego użycia środków przymusu bezpośredniego zostało określone jako jeden z priorytetów działalności kontrolnej Biura Ochrony i Spraw Obronnych w bieżącym roku. Stwierdzone w tym przedmiocie nieprawidłowości lub uchybienia są omawiane z kierownictwem jednostki oraz pionu ochrony. Działania naprawcze wdrażane są na bieżąco. Dodatkowo, w związku ze stwierdzonymi przez przedstawicieli Rzecznika Praw Obywatelskich nieprawidłowościami, Zastępcą Dyrektora Generalnego Służby Więziennej poleciła Dyrektorowi Okręgowemu Służby Więziennej w Warszawie przeprowadzenie kontroli prewencyjnego sposobu użycia środków przymusu bezpośredniego w Areszcie Śledczym w Warszawie-Służewcu.

Informuję także, że kwestia dotycząca wydawania indywidualnych decyzji o umieszczeniu osadzonego w celi mieszkalnej objętej całodobowym monitoringiem pozostaje przedmiotem odrębnej korespondencji prowadzonej z Rzecznikiem Praw Obywatelskich (sprawa o sygn. IX.517.615.2024.NK).

Z wyrazami szacunku

Maria Ejchart
Podsekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/